Geographical planning of space quarterly journal

Online ISSN: 2538-4821

Journal Homepage: gps.gu.ac.ir

The Functions of Desirable Border Governance in Preventing Border Crimes in Northwestern Iran: A case study of Drug Trafficking

Javad Kiani [1], Amin Moharrami [2]

1. *Department of Border Management, Faculty of Security and Border, Amin Police University, Tehran, Iran*
Email: kiani.javad2014@gmail.com
2. (Corresponding Author) *Department of Border Management, Faculty of Security and Border, Amin Police University, Tehran, Iran*
Email: aminmoharrami69@gmail.com

ARTICLEINFO

Article type:
Research Article

Article History:
Received:
26 May 2026
Received in revised form:
8 September 2026
Accepted:
6 October 2026
Available online:
14 November 2026

Keywords:
Desirable Border Governance,
Crime Prevention,
Drug Trafficking,
Northwestern Border Regions.

ABSTRACT

Drug trafficking is one of the most important security and economic challenges in the northwestern border regions of the country. Purely law-enforcement and reactive approaches have not led to a sustainable reduction of this phenomenon. Therefore, the present study aims to identify the functions of good border governance in preventing drug trafficking in the northwestern border areas. The study is applied in purpose and qualitative in nature. Data were collected through semi-structured interviews with 16 experts, specialists, and university professors familiar with the subject. Purposive sampling was used, and theoretical saturation was achieved. Data analysis was conducted using thematic analysis at three levels: basic, organizing, and global themes. The validity and reliability of the interviews were confirmed using expert opinions. The findings showed that the functions of good border governance in preventing drug trafficking consist of four global themes: 1) security-control (smart border control, physical surveillance, cross-border and inter-institutional cooperation); 2) development-economic (development of sustainable livelihoods, job creation, support for local products, and transforming the border into a commercial bridge); 3) social-participatory (social empowerment, public participation, education, cultural development, and social investment); and 4) legal-judicial (deterrent law and punishment, transparency, continuous oversight, and anti-corruption). Good border governance cannot be merely security-oriented or merely economic-oriented; rather, the simultaneous integration of smart control, economic development, social participation, and the rule of law is essential for sustainable prevention of drug trafficking. There is a significant gap between the current situation, in which the security-reactive approach dominates, and the desired situation of integrated and participatory governance. Achieving this requires political will, redesigning institutional structures, allocating resources, and empowering local communities.

Citation: Kiani, J., & Moharrami, A. (2026). The Functions of Desirable Border Governance in Preventing Border Crimes in Northwestern Iran: A case study of Drug Trafficking. *Geographical planning of space quarterly journal*, 16 (3), 1-19.
http://doi.org/10.30488/gps.2026.585070.3905

© The Author(s)

Publisher: Golestan University Press

Extended Abstract

Introduction

Security is one of the most important human needs and a primary function of states, and securing borders and border regions is a permanent concern of countries with long shared borders with their neighbors. With the end of the Cold War and the expansion of globalization, border crimes—especially drug trafficking—have become one of the major economic and security challenges facing states. National and international policy experience shows that reliance solely on policing and security measures, a hard-control approach, and post-crime reactions—without attention to institutional, social, and developmental dimensions—has not led to a sustainable reduction in drug-related crimes in border regions. Such policies have often led to the displacement of trafficking routes, greater complexity of criminal networks, and increased enforcement costs. Therefore, the need to reconsider traditional approaches and move toward more comprehensive models of border management is increasingly felt.

Desirable border governance, as a multidimensional approach, emphasizes transparency, accountability, the rule of law, institutional efficiency, stakeholder participation, and inter-sectoral coordination. By integrating security, development, and social dimensions, it can provide an effective basis for managing border challenges. The present study is based on the fact that policies for combating drug trafficking in the northwestern border regions of Iran have often been security-centered, fragmented, and short-term and have rarely been designed within a coherent border governance model. Weak institutional coordination among executive agencies, limited participation of local communities, ineffective oversight mechanisms, and the absence of an effective link between security and development policies have reduced the effectiveness of preventive measures. The study aims to identify the functions of desirable border governance in preventing drug trafficking in the northwestern borders. Accordingly, the study seeks to answer the following question: What are the functions of desirable border governance in preventing drug-related crimes in the northwestern border regions of Iran?

Methodology

This study was conducted with a qualitative approach and thematic analysis method. Data were collected through semi-structured interviews with 16 experts and university faculty familiar with the subject. The demographic characteristics of participants show that all were male; 9 held doctoral degrees and 7 held master's degrees; the mean age was 50 years, and the mean interview duration was 60 minutes. The data analysis process involved three-level coding: basic themes, organizing themes, and global themes. First, interviews were transcribed and openly coded; then similar codes were categorized into organizing themes; finally, global themes were extracted. To increase the credibility of findings, the extracted themes were confirmed by expert and academic participants. The findings of the three-level analysis included 68 basic themes, 8 organizing themes, and 4 global themes. The study's limitations include its qualitative nature and limited statistical generalizability; however, the internal validity of findings was enhanced through expert participation and theme confirmation.

Results and Discussion

The findings showed that the functions of desirable border governance in preventing drug-related crimes in the northwestern border regions of Iran can be explained through four global themes: first, security-control; second, development-economic; third, social-participatory; and fourth, legal-judicial. These four themes interact to form an integrated model of desirable border governance.

The first global theme, security-control, emphasizes the necessity of transitioning from traditional control to smart control and multilevel cooperation. Its organizing themes include smart control and physical border surveillance, and cross-border and inter-institutional cooperation and coordination. In this framework, emphasis

was placed on the use of modern technologies such as surveillance drones, ground sensors, smart monitoring systems, detector dogs, deployment of anti-narcotics police at border markets, strengthening physical surveillance of the rugged northwestern borders, transforming scattered border control into targeted control, real-time information exchange with neighboring countries, concluding operational memoranda of understanding with Turkey and Iraq, and conducting joint operations against drug gangs. In addition, a human security approach beyond a purely military approach and the prevention of borders becoming gray zones were identified as important functions of desirable border governance.

The second global theme, development-economic, shows that poverty and unemployment are the main basis for inclination toward the illegal economy. The organizing theme in this section is economic development and sustainable livelihoods for border residents. Its basic themes include reducing economic incentives for trafficking through sustainable livelihood development; creating employment for border residents; supporting agriculture and encouraging a mixed livelihood economy; economic empowerment of border residents through facilities for border cooperatives; creating official border markets for selling legal goods; supporting local products and handicrafts; creating commercial and logistics infrastructure; facilitating legal border trade; increasing the opportunity cost of crime for border residents; activating special border trade zones in the northwestern provinces; supporting small border industries; transforming the border from a separating line into a commercial bridge; and moving from a smuggling economy toward formal and legal trade. This finding is consistent with social crime prevention theory and rational choice and crime opportunity theories, because reducing economic deprivation and increasing the opportunity cost of crime reduces incentives to commit trafficking.

The third global theme, social-participatory, emphasizes the role of the local community as a strategic partner in border management. Its organizing themes include social empowerment; public participation; and education, culturalization, and social investment. The basic themes in this section include allocating budgets to auxiliary personnel; using public capacity in detecting smuggling; forming drug prevention councils in border rural districts with the participation of elders, clerics, and teachers; involving local communities in border care; building trust between the state and border residents; strengthening local institutions; creating a social defense barrier against the infiltration of smuggling gangs; using the capacity of local trusted figures as indigenous watchful eyes; providing insurance coverage and banking facilities for those cooperating with border guards; increasing legal and security education for border residents; raising the level of education and awareness about the harms of drugs and criminal organizations; holding drug-related training courses for border guard personnel; cultural investment in relevant offices; producing media content to raise awareness among families in border regions; transforming drug crimes from a purely security threat into a social-developmental issue; and preventing drug cultivation in the hinterland and border counties through culturalization. This finding is consistent with social capital theory and network governance and shows that public participation is not merely a complement to security measures but a strategic partner in border management.

The fourth global theme, legal-judicial, shows that without transparent and accountable institutions, other measures will also be ineffective. Its organizing themes include law, deterrent punishment, and judicial support; transparency, monitoring, and continuous evaluation; and anti-corruption and institutional integrity. The basic themes in this section include toughening judicial deterrent punishments for drug traffickers; providing judicial protection for reporters of border crimes; rapid extradition of fugitive traffickers through Interpol; establishing special courts for major drug trafficking crimes; confiscating traffickers' assets and cutting financial supply chains; facilitating judicial procedures for border guards and providing

legal support in confrontations; continuously evaluating the performance of border units with indicators of transparency, accountability, and social effectiveness; designing indicators of desirable border governance; establishing an electronic oversight system for the performance of customs and passport officers; making customs clearance processes transparent to prevent rent-seeking and collusion; annually assessing the level of corruption in border and administrative forces with independent bodies; preventing the infiltration of corruption into border and administrative forces through effective oversight; creating financial and administrative transparency mechanisms in border units; integrating information and operational systems to reduce corruption and abuse; implementing a regular rotation system for border personnel to prevent stable relationships with traffickers; and supporting corruption whistleblowers within the border structure.

Overall, the findings are consistent with previous domestic studies. Studies emphasizing the necessity of strict laws, strengthening border equipment, border resident participation, development-oriented approaches, good governance, social participation, and economic empowerment are consistent with the findings of this study. The findings are also consistent with foreign studies on the importance of cross-border and international cooperation, formalizing informal interactions, the effect of economic-livelihood conditions on border residents' inclination toward illegal activities, and the necessity of comprehensive border management. The novelty of this study lies in conceptualizing desirable border governance as an integrated model of inter-organizational coordination, procedural transparency, mutual accountability, and institutional participation, and in presenting its operational and objective functions at the field and institutional levels. Theories of good governance, network and multilevel governance, social crime prevention, rational choice and crime opportunity, and human security provide a coherent analytical framework for explaining these findings.

Conclusion

The present study, aimed at examining the functions of desirable border governance in preventing drug-related crimes in the northwestern border regions of Iran, showed that these functions can be classified into four global themes: security-control, development-economic, social-participatory, and legal-judicial, and that all four dimensions act complementarily. Desirable border governance cannot be merely security-oriented or merely economic; rather, the simultaneous integration of smart control, economic development, social participation, and the rule of law is essential. Reliance solely on traditional and military approaches is insufficient, and sustainable prevention of drug trafficking requires institutional cooperation, cross-border coordination, empowerment of local communities, and promotion of institutional transparency and accountability. Accordingly, it is recommended that border policymakers move from a purely security-oriented approach to a combined approach of smart security and development-based security; strengthen inter-institutional coordination among law enforcement, customs, the judiciary, and development agencies; institutionalize the participation of local communities and local institutions in border management; prioritize economic empowerment and employment of border residents; implement transparency, electronic oversight, regular personnel rotation, and anti-corruption measures in the border structure; and strengthen judicial and legal support for reporters and border guards. Future studies can test the proposed model in other border regions using quantitative or mixed methods and make the indicators for measuring desirable border governance more operational.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

All of the authors approved thecontent of the manuscript and agreed on all aspects of the work..

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

مجله آمایش جغرافیایی فضا

شاپا الکترونیکی: ۴۸۲۱-۲۵۳۸

Journal Homepage: gps.gu.ac.ir

کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مرزی شمال غرب مطالعه موردی: قاچاق مواد مخدر

جواد کیانی [۱]، امین محرمی [۲]

۱- گروه مرزبانی، دانشکده امنیت و مرز، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه: kiani.javad2014@gmail.com

۲- نویسنده مسئول، گروه مرزبانی، دانشکده امنیت و مرز، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه: aminmoharrami69@gmail.com

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۵/۰۳/۰۵
تاریخ بازنگری:
۱۴۰۵/۰۶/۱۷
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۵/۰۷/۱۴
تاریخ چاپ:
۱۴۰۵/۰۸/۲۳

واژگان کلیدی:
حکمرانی مطلوب مرزی، پیشگیری از جرم، قاچاق مواد مخدر، مناطق مرزی شمال غرب.

چکیده

قاچاق مواد مخدر از مهم‌ترین چالش‌های امنیتی و اقتصادی مناطق مرزی شمال غرب کشور است. رویکردهای صرفاً انتظامی و واکنشی نتوانسته است به کاهش پایدار این پدیده منجر شود. ازاین‌رو، پژوهش حاضر با هدف شناسایی کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از قاچاق مواد مخدر در مناطق مرزی شمال غرب انجام‌شده است. پژوهش از نظر هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت کیفی است. داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با ۱۶ نفر از کارشناسان و خبرگان و اساتید دانشگاهی آشنا به موضوع گردآوری شد و روش نمونه‌گیری هدفمند انجام گرفت و اشباع نظری حاصل گردید. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون در سه سطح پایه سازمان دهنده و فراگیر انجام گرفت و روایی و پایایی مصاحبه‌ها نیز با بهره‌گیری از نظر خبرگان تأیید شد. نشان داد کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از قاچاق مواد مخدر از چهار مضمون فراگیر شامل: ۱-امنیتی-کنترلی (کنترل هوشمند مرز، نظارت فیزیکی، همکاری فرامرزی و بین نهادی)، ۲-توسعه‌ای-اقتصادی (توسعه معیشت پایدار، اشتغال‌زایی، حمایت از تولیدات محلی و تبدیل مرز به پل ارتباطی تجاری)، ۳-اجتماعی-مشارکتی (توانمندسازی اجتماعی، مشارکت مردمی، آموزش، فرهنگ‌سازی و سرمایه‌گذاری اجتماعی)، ۴-حقوقی-قضایی (قانون و مجازات بازدارنده، شفافیت، نظارت مستمر و فساد ستیزی) تبعیت می‌کند. حکمرانی مطلوب مرزی نمی‌تواند صرفاً امنیتی یا صرفاً اقتصادی باشد؛ بلکه تلفیق هم‌زمان کنترل هوشمند، توسعه اقتصادی، مشارکت اجتماعی و حاکمیت قانون برای پیشگیری پایدار از قاچاق مواد مخدر ضروری است. فاصله معناداری میان وضع موجود غلبه رویکرد امنیتی-واکنشی و وضع مطلوب حکمرانی یکپارچه و مشارکتی وجود دارد که تحقق آن نیازمند اراده سیاسی، بازطراحی ساختارهای نهادی، تخصیص منابع و توانمندسازی جوامع محلی است.

استناد: کیانی، جواد و محرمی، امین. (۱۴۰۵). کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مرزی شمال غرب مطالعه موردی: قاچاق مواد مخدر. *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۱۶ (۳)، ۱۹-۱.

http://doi.org/10.30488/gps.2026.585070.3905

© نویسندگان

ناشر: انتشارات دانشگاه گلستان

مقدمه

امنیت ازجمله مهم‌ترین اهداف و خواسته‌های انسانی است و با فطرت انسان پیوند ناگسستنی دارد. مهم‌ترین نیاز هر جامعه، کشور، خانواده و حتی فرد در درجه اول امنیت است و اصلی‌ترین کارکرد دولت‌ها و حکومت‌ها تأمین امنیت مرزها است (لطفی، ۱۴۰۰: ۹۱). حفظ و تأمین امنیت مرزها و مناطق مرزی دغدغه همیشگی کشورهایی است که دارایی مرزهای مشترک طولانی با همسایگان خود می‌باشند (احمدی و دادجو، ۱۳۹۱: ۶۰). به‌ویژه که با پایان جنگ سرد جهان شاهد پیدایش پدیده‌ای جدید یعنی پدیده جرائم مرزی و یا بین مرزی با ابعاد مختلف تهدید صلح و امنیت جهانی بوده است ابعاد و شدت جرائم مرزی با پیدایش پدیده جهانی‌سازی افزایش‌یافته است (رستمی و کیانی،۱۴۰۲: ۷۶). قاچاق مواد مخدر از جرائم مرزی است که به‌عنوان یکی از چالش‌های اقتصادی و امنیتی که اکثر کشورهای جهان با آن روبرو هستند. دولت‌ها تلاش دارند تا ضمن شناسایی دلایل شکل‌گیری قاچاق مواد مخدر، با رویکردی آگاهانه و سیاست‌های تقنینی و اجرایی اصولی برای مقابله و پیشگیری با آن اتخاذ نمایند (غلامی زرینی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۹۲). گزارش‌های ملی و بین‌المللی نشان می‌دهد که اتکای صرف بر اقدامات انتظامی و امنیتی، بدون توجه به ابعاد نهادی، اجتماعی و توسعه‌ای، نتوانسته است به کاهش پایدار جرائم مواد مخدر در مناطق مرزی منجر شود. سیاست‌های مبتنی بر کنترل سخت و واکنش پس از وقوع جرم، غالباً موجب جابه‌جایی مسیرهای قاچاق، پیچیده‌تر شدن شبکه‌های مجرمانه و افزایش هزینه‌های اجرایی شده‌اند، بدون آنکه ریشه‌های ساختاری جرم را از میان بردارند (بختیاری و همکاران،۱۴۰۱: ۶۸-۶۹). ازاین‌رو، ضرورت بازنگری در رویکردهای سنتی و حرکت به‌سوی الگوهای جامع‌تر مدیریت مرزها بیش‌ازپیش احساس می‌شود. حکمرانی و مدیریت مرزی یک مجموعه سیاست سرزمینی است که با ایجاد یک شبکه منظم و کارآمد از نهادها، اقدامات، راهبردها و شیوه‌های اجرایی برای یک کشور امنیت، ثبات و گسترش صلح را به همراه داشته باشد و درعین‌حال زمینه آن را فراهم نماید که با افزایش کنترل و نظارت بر مرزهای بین‌المللی، نه‌تنها بر میزان و کیفیت تعامل با همسایگان افزوده شود، بلکه مانع از بروز عوامل و نشانه‌هایی گردد که برخلاف مصالح و امنیت ملی کشور است (Wibo, 2021: 104). حکمرانی مطلوب به‌عنوان رویکردی چندبعدی که بر اصولی همچون شفافیت، پاسخگویی، حاکمیت قانون، کارآمدی نهادی، مشارکت ذی‌نفعان و هماهنگی بین بخشی تأکید دارد (ملکی و همکاران، ۱۴۰۳: ۹۰). می‌تواند مبنایی مؤثر برای مدیریت چالش‌های مرزی فراهم سازد. حکمرانی خوب یا مطلوب مرزی، با تلفیق ابعاد امنیتی، توسعه‌ای و اجتماعی، امکان طراحی سیاست‌هایی را فراهم می‌کند که علاوه بر کنترل فیزیکی مرزها، به ریشه‌های اقتصادی، نهادی و اجتماعی جرائم سازمان‌یافته نیز توجه داشته باشد. این رویکرد می‌تواند با تقویت اعتماد عمومی، افزایش مشروعیت نهادهای مسئول و ارتقای سرمایه اجتماعی در میان جوامع مرزنشین، نقش مهمی در پیشگیری پایدار از جرائم ایفا کند. پژوهش حاضر بر این واقعیت استوار است که سیاست‌های مقابله با قاچاق مواد مخدر در مناطق مرزی شمال غرب کشور، غالباً رویکردی امنیت محور، بخشی‌نگر و کوتاه‌مدت داشته‌اند و کمتر در چارچوب یک الگوی منسجم حکمرانی مرزی طراحی‌شده‌اند. ضعف در هماهنگی نهادی میان دستگاه‌های اجرایی، محدود بودن مشارکت جوامع محلی، ناکارآمدی سازوکارهای نظارتی و نبود پیوند مؤثر میان سیاست‌های امنیتی و توسعه‌ای، از جمله چالش‌هایی است که اثربخشی اقدامات پیشگیرانه را کاهش داده است. علی‌رغم هزینه‌های گسترده، پایداری در کاهش جرائم مواد مخدر در این مناطق به‌طور کامل تحقق‌نیافته است. دغدغه این است که چگونه می‌توان از ظرفیت‌های حکمرانی مطلوب مرزی برای پیشگیری اثربخش و پایدار از جرائم مواد مخدر بهره گرفت. تمرکز بر کارکردهای حکمرانی مطلوب، این امکان را فراهم می‌سازد که علاوه بر اقدامات کنترلی، به توانمندسازی جوامع مرزنشین، ارتقای همکاری‌های بین نهادی، بهبود سازوکارهای نظارتی، کاهش محرومیت‌های اقتصادی و تقویت سرمایه اجتماعی توجه شود. چنین رویکردی

می‌تواند ضمن کاهش انگیزه‌های ارتکاب جرم، زمینه افزایش امنیت پایدار و توسعه متوازن مناطق مرزی را فراهم آورد. اهمیت و ضرورت انجام این پژوهش باعث توسعه ادبیات نظری در حوزه حکمرانی مرزی و پیوند آن با پیشگیری از جرائم سازمان‌یافته کمک می‌کند و همچنین نتایج پژوهش می‌تواند مبنایی برای اصلاح رویکردهای مقابله با قاچاق مواد مخدر و ارتقای کارآمدی نهادهای مسئول باشد. و به افزایش امنیت انسانی، کاهش آسیب‌های ناشی از مواد مخدر و ارتقای کیفیت زندگی در مناطق مرزی منجر شود. در این پژوهش به دنبال این هستیم که کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مواد مخدر در مناطق مرزی شمال غرب کشور کدام‌اند؟

پیش از پاسخ به پرسش یادشده، مروری بر اسناد و منابع صورت گرفت که این بررسی نشان داد، اگرچه پژوهش مستقلی در حوزه کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مرزی شمال غرب موردمطالعه قاچاق مواد مخدر انجام‌نشده است، بااین‌حال مطالعاتی با موضوعات نزدیک شناسایی شد که در ادامه به‌صورت خلاصه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

نعمانی و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان «ضرورت حکمرانی خوب در کاهش جرائم حکومتی با رویکرد گرابوسکی» با روش توصیفی انجام شد که به این نتیجه دست یافتند که حکمرانی مجموعه سنت‌ها و نهادهایی است که حاکمان در چارچوب آن عمل می‌کنند یا روش اعمال قدرت در نهادهای اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و تصدی‌گری برای مدیریت مناسبات کشور در همه سطوح است؛ ازاین‌رو حکمرانی خوب یا نامطلوب آثار و پیامدهای عمده‌ای در سطوح فردی، اجتماعی، سازمانی و ساختاری بر جامعه دارد. جرائم حکومتی جلوه‌ای از حکمرانی بد است که توسط افراد، سازمان‌ها و نهادهای دولتی رخ می‌دهد و رفتارهای مخاطره‌آمیز و آسیب‌زای حکومت‌ها را در برمی‌گیرد. با توجه به اینکه این جرائم غالباً ناشی از زمامداری نامطلوب است، شاخه‌های حکمرانی خوب به‌عنوان الگوی پاسخ‌دهی به جرائم حکومتی ارائه می‌شود. نوروززاده و محمدزاده (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «الگوی مشارکت مرزنشینان استان اردبیل در پیشگیری از جرائم مرزی با تأکید بر قاچاق مواد مخدر» با روش کیفی انجام شد و به این نتیجه دست یافتند که پیامد اقتصادی، پیامد اجتماعی و پیامد فرهنگی همچنین یکی دیگر از دسته‌بندی‌های مهم در این مدل، دسته‌بندی با عنوان راهبردهای مشارکت مرزنشینان استان اردبیل در پیشگیری از جرائم مرزی است که بر مبنای تحلیل محتوای متون به‌دست‌آمده، مبارزه با قاچاق کالا، مبارزه با قاچاق مواد مخدر و مبارزه با قاچاق انسان از مهم‌ترین مصادیق آن به شمار می‌رود. قربانی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «تأثیر راهبردهای مقابله با قاچاق سازمان‌یافته مواد مخدر در روستاهای نوار مرزی» که با روش کیفی انجام شد. به این نتیجه دست یافتند که وضع قوانین سخت‌گیرانه‌تر برای جلوگیری از سوءاستفاده قاچاقچیان از خلأهای قانونی، تقویت تجهیزات انتظامی و مقابله‌ای در مرزها، تشویق کشورهای همسایه به مبارزه جدی با مواد مخدر از طریق نهادهای بین‌المللی و ایجاد بسترهای مناسب برای مشارکت بیشتر مرزنشینان جهت کنترل مرزها و همچنین رویکردهای توسعه محور برای ایجاد اشتغال و فقرزدایی مرزنشینان جهت جلوگیری از قاچاق مواد مخدر در روستاهای مرزی ضروری به نظر می‌رسد. عبادی (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «نقش و جایگاه حکمرانی خوب در اجتماعی شدن با مبارزه با مواد مخدر» با روش توصیفی انجام شد به این نتیجه دست یافتند که حکمرانی خوب و اجتماعی سازی مبارزه با مواد مخدر رابطه‌ای دوسویه دارند و مشارکت مردمی مهم‌ترین حلقه پیوند و تسهیلگر سرمایه اجتماعی است. تحقق آن مستلزم توسعه پایدار اقتصادی در مناطق مرزی است، زیرا فقر و ناامنی اقتصادی مشارکت مثبت را کاهش داده و زمینه قاچاق و جرائم سازمان‌یافته را فراهم می‌کند. تقویت نهادهای مدنی، اعتماد و تعلق اجتماعی، قوانین بازدارنده، اجرای بی‌طرفانه، استقلال قضایی و شفافیت و پاسخگویی، حکمرانی کارآمد و کاهش علل ساختاری اعتیاد را ممکن می‌سازد؛ بنابراین اجتماعی سازی مبارزه، الگوی مرکزی حکمرانی خوب در این حوزه است و به

بسترسازی هم‌زمان اقتصادی، نهادی و فرهنگی نیاز دارد. افضلی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «چالش‌ها و ظرفیت‌های نواحی مرزی شرق کشور در مقابله با قاچاق مواد مخدر» به این نتیجه دست یافتند که علل اصلی گسترش قاچاق مواد مخدر در مرزهای شرقی کشور عمدتاً اقتصادی و سپس سیاسی، اجتماعی و طبیعی است و فقر و بیکاری مهم‌ترین عامل است. صعب‌العبور بودن کوهستان‌ها و آب‌وهوای نامناسب، نگهبانی مرزها را دشوار و توان قاچاقچیان در عبور را بیشتر کرده است. کمبود نیروی نظامی و ضعف تجهیزات از چالش‌های مرزبانی است و نگاه امنیتی به مرز، موانع سیاسی و مدیریتی نیز از فعال شدن ظرفیت‌های اقتصادی نواحی مرزی جلوگیری کرده است.

ولانداری و کیرانا (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «همکاری کشورهای آسه‌آن در کنترل و پیشگیری از قاچاق مواد مخدر غیرقانونی» که با روش توصیفی انجام شد به این نتیجه دست یافتند که برنامه مقابله با جرائم مواد مخدر با اعلامیه عاری از مواد مخدر آسه‌آن آغاز می‌شود، که دیدگاه‌های کشورهای عضو را از طریق نمایندگان آن‌ها برای از بین بردن کشت، مصرف و تجارت مواد مخدر در مرزهای ملی هماهنگ می‌کند. به‌عنوان یک سازمان بین‌المللی، دفتر مقابله با جرم و مواد مخدر سازمان ملل متحد برای تسهیل همکاری و هماهنگی از طریق برنامه‌هایی که با آژانس‌های ویژه مواد مخدر از هر کشور عضو آغازشده است، وجود دارد. هماهنگی بین این دو سازمان برای اجرای موفقیت‌آمیز برنامه‌ای که آغازشده است، بسیار مهم است. لگراند و لوپرشت[2] (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «تضمین همکاری فرامرزی: شبکه‌های اجرایی فرادولتی، جرائم سازمان‌یافته و اقتصاد سیاسی بین‌المللی غیرقانونی» با روش توصیفی انجام شد و به این نتیجه دست یافتند که شبکه‌های اجرایی فرادولتی میان آمریکا و کانادا از پنج عامل کلیدی برمی‌خیزند که سه عامل مستقیماً موفقیت همکاری را تضمین می‌کنند: الزامات سیاسی و بزنگاه‌های امنیتی بستر شکل‌گیری و نهادینه‌سازی این شبکه‌ها را فراهم می‌آورند هرچند برخی جرائم مرزی مانند قاچاق هنوز به بلوغ سیاسی نرسیده‌اند و رسمیت یافتن همکاری‌های غیررسمی پیشین نیز موفقیت آن‌ها را تضمین می‌کند. از منظر اقتصاد سیاسی بین‌الملل، جهانی‌شدن با فشرده‌سازی زمان و مکان، شکاف‌های نظارتی و عدم تقارن‌های جرم‌زا را تشدید کرده و دولت‌ها را ناچار به اتخاذ رویکردهای میان‌رشته‌ای و پاسخ‌های سیاستی چندجانبه در برابر پیوند مواد مخدر، پول‌شویی، تأمین مالی تروریسم و جرائم سایبری ساخته است. هلوور[3] (۲۰۱۸) در پژوهش با عنوان «ساکنان مرزی و جرائم فرامرزی در غنا: مطالعه تجربی افلائو» با روش توصیفی انجام شد و به این نتیجه دست یافتند که فقر و بیکاری، ساکنان مرزی غنا را وادار کرده است تا از موقعیت مرزی خود به‌عنوان راهبرد مقابله‌ای و از طریق فعالیت‌های ممنوعه مانند قاچاق کالا، تسهیل قاچاق، سرقت مسلحانه و خرد، قاچاق مواد مخدر، انسان و اسلحه استفاده کنند. آنان بیشتر این فعالیت‌ها را جرم می‌دانند، اما قاچاق کالا و کمک به آن را جرم تلقی نمی‌کنند، زیرا آن را گزینه‌ای معیشتی برای کاهش فقر و بیکاری می‌بینند. ازاین‌رو، مدیریت مرز باید جامع باشد و نیازهای معیشتی مرزنشینان را تأمین کند. ساندر و واسمن[4] (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «تأثیر تغییرات در رژیم‌های مرزی بر نرخ جرائم در مناطق مرزی: شواهدی از معاهده شینگن» با روش توصیفی انجام شد و به این نتیجه دست یافتند که بر اساس نتایج حاصل از پژوهش برچیده شدن مرزها و کاهش کنترل مرزی باعث افزایش دزدی و همچنین افزایش نرخ جرم و جنایت شده است که درمجموع نارضایتی و نگرانی‌های عمومی را در پی داشته است. ساندی و اوکچوکیو[5] (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان «جرائم فرامرزی در منطقه غرب آفریقا: پیامدهایی برای امنیت

1 Volandari and Kirana
2 Legrand and Luprecht
3 Helloween
4 Sander and Wasserman
5 Sunday and Okchokio

ملی و روابط خارجی نیجریه» به این نتیجه دست یافتند که بسیاری از جرائم مرزی در این کشور ازجمله انواع فعالیت‌های مجرمانه مرزی و فرامرزی مانند قاچاق انسان، قاچاق کالا، قاچاق مواد مخدر، سرقت مسلحانه، پول‌شویی و سلاح غیرمجاز روی می‌دهد که منجر به تضعیف حکومت مرکزی و زیان‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی به کشور می‌شود.

بر اساس مطالعات داخلی، وجه اشتراک پژوهش‌ها مشارکت مرزنشینان، حکمرانی خوب و توسعه اقتصادی–اجتماعی به‌عنوان راهبردهای اصلی مقابله با جرائم مرزی به‌ویژه قاچاق مواد مخدر است. و نشان می‌دهند که فقر، بیکاری، ضعف زیرساخت‌ها و نگاه صرفاً امنیتی به مرزها، بستر گسترش جرائم را فراهم کرده و مشارکت مثبت مردم را به همکاری ناخواسته با قاچاقچیان تبدیل می‌کند. در مقابل، تقویت سرمایه اجتماعی، شفافیت، پاسخگویی و توانمندسازی اقتصادی مرزنشینان به‌عنوان راهکارهای کلیدی برای پیشگیری و کنترل جرائم مرزی شناسایی‌شده‌اند. و مطالعات خارجی، وجه بر اهمیت همکاری‌های فرامرزی و بین‌المللی، رسمیت به تعاملات غیررسمی و تأثیر مستقیم شرایط اقتصادی–معیشتی بر گرایش مرزنشینان به فعالیت‌های غیرقانونی متمرکز است. این مطالعات نشان می‌دهد که ضعف کنترل مرزی، شکاف‌های نظارتی و ناهماهنگی میان نهادهای مجری، ظرفیت دولت‌ها را در مقابله با جرائم سازمان‌یافته کاهش می‌دهد و تأمین نیازهای معیشتی مرزنشینان، پیش‌شرط موفقیت هرگونه راهبرد مقابله‌ای است. نوآوری پژوهش حاضر در چارچوب کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی قابل تبیین است. اگرچه مطالعات پیشین به مؤلفه‌هایی چون مشارکت مردمی، توسعه اقتصادی و همکاری‌های فرامرزی به‌عنوان راهبردهای کلان حکمرانی اشاره‌کرده‌اند، اما کمتر به کارکردهای عملیاتی و عینی حکمرانی مرزی در سطح میدانی و نهادی پرداخته‌اند. این پژوهش با مفهوم‌پردازی «حکمرانی مطلوب مرزی» به‌مثابه الگویی یکپارچه از هماهنگی بین سازمانی، شفافیت رویه‌ها، پاسخگویی متقابل و مشارکت نهادی، چارچوبی نوین برای پیشگیری از جرائم مرزی به‌ویژه قاچاق مواد مخدر ارائه می‌دهد.

مبانی نظری

حکمرانی و حکمرانی مطلوب

حکمرانی، به یکی از واژه‌های محوری علوم اجتماعی به‌ویژه در حوزه نظریه‌های سیاسی، علوم سیاسی و جغرافیایی انسانی تبدیل‌شده است. بنابراین حکمرانی را می‌توان کنش، شیوه یا سیستم اداره دانست که در آن مرزهای بین سازمان‌ها و بخش عمومی و خصوصی در سایه یکدیگر محو می‌شوند. جوهره حکمرانی وجود روابط متعامل بین درون حکومت و نیروهای غیر حکومتی اشاره دارد (حکمت نیا و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۴۴). نظریه حکمرانی مطلوب بر کیفیت اعمال قدرت عمومی و نحوه مدیریت منابع، سیاست‌ها و نهادهای حکومتی تأکید دارد. بر اساس این نظریه، حکمرانی زمانی مطلوب تلقی می‌شود که اصولی همچون پاسخگویی، شفافیت، مشارکت شهروندان، حاکمیت قانون، اثربخشی نهادی و عدالت رعایت گردد (کمیجانی و عیوضی، ۱۴۰۲: ۱۷). این رویکرد فراتر از دولت‌محوری صرف بوده و شبکه‌ای از بازیگران دولتی، غیردولتی و جامعه محلی را در فرآیند تصمیم‌گیری و اجرا دخیل می‌داند. در حوزه مرزها، حکمرانی مطلوب به معنای مدیریت هماهنگ امنیت، توسعه، تجارت، کنترل جرائم و تعاملات اجتماعی در مناطق مرزی است. ضعف در حکمرانی، زمینه‌ساز شکل‌گیری اقتصادهای غیررسمی، فساد، کاهش مشروعیت نهادی و در نهایت گسترش جرائم سازمان‌یافته از جمله قاچاق مواد مخدر می‌شود. در مقابل، تقویت مؤلفه‌های حکمرانی مطلوب می‌تواند ظرفیت پیشگیری، نظارت و پاسخ مؤثر به تهدیدهای مرزی را افزایش دهد.

حکمرانی شبکه‌ای و چند سطحی

نظریه حکمرانی شبکه‌ای تأکید دارد که مسائل پیچیده اجتماعی و امنیتی، از طریق تعامل شبکه‌ای میان دولت، نهادهای محلی، سازمان‌های مدنی، بخش خصوصی و بازیگران فراملی قابل مدیریت است. همچنین این نوع حکمرانی بر شفافیت، پاسخگویی و مشارکت عمومی تأکید دارد و می‌تواند منجر به افزایش اعتماد عمومی نسبت به نهادهای حکومتی شود. (هوشیار،۱۴۰۳: ۱۷۶). در این چارچوب، تمرکز بر همکاری بین بخشی، هماهنگی نهادی و تبادل اطلاعات جایگزین تصمیم‌گیری سلسله‌مراتبی سنتی می‌شود. در مناطق مرزی، مقابله با قاچاق مواد مخدر مستلزم همکاری میان نهادهای امنیتی، گمرک، دستگاه قضایی، نهادهای توسعه‌ای و جوامع محلی است. ناکارآمدی در حکمرانی شبکه‌ای موجب شکاف نهادی و افزایش فرصت برای شبکه‌های قاچاق می‌شود، درحالی‌که تقویت این الگو می‌تواند اثربخشی سیاست‌های پیشگیرانه را ارتقا دهد و موجب اعتماد عمومی به نهادهای حکومتی گردد.

پیشگیری اجتماعی از جرم

نظریه پیشگیری اجتماعی از جرم بر این اصل استوار است که ریشه بسیاری از جرائم در نابرابری‌های اقتصادی، محرومیت اجتماعی، ضعف سرمایه اجتماعی و فقدان فرصت‌های مشروع نهفته است (احمدی فر،۱۴۰۲: ۲۲). بر این اساس، سیاست‌های پیشگیرانه باید فراتر از برخورد کیفری، به توانمندسازی اقتصادی، آموزش، اشتغال، تقویت نهادهای محلی و کاهش آسیب‌های اجتماعی توجه داشته باشند. در مناطق مرزی شمال غرب کشور، فقر نسبی، بیکاری، اقتصاد غیررسمی و محدودیت فرصت‌های توسعه‌ای می‌تواند زمینه جذب افراد به شبکه‌های قاچاق مواد مخدر را فراهم کند. از این منظر، حکمرانی مطلوب مرزی با تمرکز بر توسعه پایدار و عدالت اجتماعی، می‌تواند یکی از مؤثرترین ابزارهای پیشگیری از جرائم مواد مخدر باشد.

انتخاب عقلانی و فرصت جرم

بر اساس نظریه انتخاب عقلانی، مجرمان با سنجش هزینه‌ها، منافع، ریسک و فرصت‌ها تصمیم به ارتکاب جرم می‌گیرند (Cornish & Clark,1986). همچنین نظریه فرصت جرم تأکید دارد که وقوع جرم زمانی محتمل‌تر است که فرصت مناسب، نظارت ضعیف و بازدارندگی ناکافی وجود داشته باشد (محمد نسل، ۱۳۸۶: ۳۲۲). در حوزه مرزها، ضعف در کنترل نهادی، فساد، نبود هماهنگی میان دستگاه‌ها و خلأهای نظارتی، هزینه ارتکاب قاچاق مواد مخدر را کاهش و جذابیت آن را افزایش می‌دهد. در مقابل، تقویت حکمرانی مطلوب می‌تواند با افزایش شفافیت، ارتقای نظارت، بهبود کارآمدی نهادی و کاهش فرصت‌های فساد، هزینه ارتکاب جرم را بالابرده و تمایل به قاچاق را کاهش دهد.

امنیت انسانی

نظریه امنیت انسانی بر این ایده استوار است که امنیت صرفاً به معنای حفاظت از مرزهای فیزیکی نیست، بلکه شامل امنیت اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی، غذایی و سیاسی افراد نیز می‌شود (Pauline, 2009: 602). در این رویکرد، تهدیدهایی مانند قاچاق مواد مخدر نه‌تنها یک تهدید امنیتی، بلکه یک تهدید انسانی و اجتماعی چندبعدی محسوب می‌شوند. حکمرانی مطلوب مرزی باید ضمن کنترل جرائم، به ارتقای کیفیت زندگی مرزنشینان، کاهش آسیب‌های اجتماعی، افزایش فرصت‌های معیشتی و تقویت تاب‌آوری اجتماعی توجه کند تا زمینه‌های گرایش به اقتصاد غیرقانونی کاهش یابد.

نظریه‌های فوق چارچوبی منسجم برای تحلیل این موضوع فراهم می‌کنند. حکمرانی مطلوب، نشان می‌دهد که کیفیت عملکرد نهادهای مرزی، شفافیت، پاسخگویی و حاکمیت قانون چگونه می‌تواند از گسترش قاچاق مواد مخدر جلوگیری کند. نظریه حکمرانی شبکه‌ای تبیین می‌کند که پیشگیری مؤثر از جرائم مرزی مستلزم هماهنگی میان نهادهای متعدد داخلی و فراملی است و اقدامات منفرد کارایی محدودی دارند. نظریه پیشگیری اجتماعی از جرم، بعد توسعه‌ای و اجتماعی مسئله را برجسته می‌سازد و نشان می‌دهد که کاهش محرومیت و تقویت سرمایه اجتماعی، نقش مهمی در کاهش گرایش به قاچاق دارد. نظریه انتخاب عقلانی و فرصت جرم، سازوکارهای بازدارندگی نهادی و کاهش فرصت‌های ارتکاب جرم را توضیح می‌دهد و بر نقش نظارت، شفافیت و کنترل فساد در چارچوب حکمرانی مطلوب تأکید می‌کند. در نهایت، نظریه امنیت انسانی پیوند میان امنیت مرزی و رفاه اجتماعی مرزنشینان را تبیین کرده و نشان می‌دهد که پیشگیری پایدار از جرائم مواد مخدر بدون توجه به امنیت معیشتی و اجتماعی امکان‌پذیر نیست. بدین ترتیب، این نظریه‌ها در مجموع چارچوبی تحلیلی برای تبیین این فرضیه فراهم می‌کنند که تقویت کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی می‌تواند از طریق بهبود هماهنگی نهادی، افزایش شفافیت، توسعه اجتماعی اقتصادی و ارتقای امنیت انسانی، نقش مؤثری در پیشگیری پایدار از جرائم مواد مخدر ایفا کند.

شکل ۱. محدوده موردمطالعه

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و به لحاظ ماهیت داده‌ها و شیوه اجرا از نوع پژوهش‌های کیفی است. در این پژوهش با مراجعه به ادبیات تجربی و نظری کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مرزی شمال غرب موردمطالعه قاچاق مواد مخدر به طریق اکتشافی شناسایی و استخراج گردید و به روش کیفی به تجزیه‌وتحلیل این موارد پرداخته شد. در این پژوهش با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته با ۱۶ نفر از کارشناسان و خبرگان و اساتید دانشگاهی آشنا به موضوع با مراجعه حضوری و مصاحبه با تک‌تک نفرات جامعه نمونه گردآوری شد. مدت مصاحبه به‌طور میانگین بین ۶۰ تا ۷۰ دقیقه بوده است. روش نمونه‌گیری به‌صورت اشباع نظری بود و این کار تا زمانی انجام شد که نمونه‌های بیشتر به کیفیت داده‌های تحقیق کمکی نکنند. تعداد پرسش‌ها یا گزاره‌های موردنظر و میزان تنوع آرا و اندیشه‌ها در فضای گفتمانی موضوع از معیارهای کلیدی برای تعیین تعداد افراد مشارکت‌کننده است. روش تحلیل داده‌ها

در این پژوهش تحلیل مضمون است که به‌صورت سه سطحی انجام گرفت کدگذاری داده‌ها به روش تجزیه‌وتحلیل و بر اساس مضامین پایه سازمان دهنده و فراگیر انجام گرفت و درنهایت مفاهیم مقولات و گزاره‌ها استخراج شد. برای به دست آوردن روایی در پژوهش حاضر از نظرات و رهنمودهای خبرگان و کارشناسان برای تدوین سؤالات مصاحبه استفاده شد و برای دستیابی به معیار اعتبار پذیری از سه فن استفاده گردید نخست اعتباریابی توسط اعضاء به‌طوری‌که از مشارکت‌کنندگان خواسته شد تا یافته‌های کلی مطالعه را ارزیابی کرده و در مورد صحت آن نظر دهند و سپس از نظریات آن‌ها در هنگام نتیجه‌گیری و تحلیل کمک گرفته شد. دوم مقایسه تحلیلی که در آن به داده‌های خام رجوع شد تا ساخت بندی نظریه با داده‌های خام مقایسه و ارزیابی شود. در روش سوم از بازرسی خارجی استفاده شد و طی آن داده‌ها چندین بار توسط خبرگان موردبررسی و نظارت قرار گرفت و راهنمایی‌ها و ملاحظات خبرگان در انسجام‌بخشی و به‌کارگیری درست یافته‌ها چندین بار تکرار شده و تطبیق داده شد و این نظارت و بررسی در تمام مراحل پژوهش مورداستفاده قرار گرفت. تحلیل مضمون در این پژوهش به‌صورت سه سطحی انجام گرفت. کدگذاری داده‌ها به روش تجزیه‌وتحلیل و بر اساس مضامین پایه سازمان دهنده و فراگیر بود و در نهایت مفاهیم مقولات و گزاره‌ها استخراج شد.

یافته‌ها

این بخش مربوط به یافته‌های تحقیق است که در دو بخش یافته‌های جمعیت شناختی و یافته‌های تحلیلی ارائه‌شده است با این توضیح که در بخش یافته‌های جمعیت شناختی به تبیین ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان در شاخص‌های تخصص، تعداد، تحصیلات و مدت مصاحبه پرداخته خواهد شد و در بخش یافته‌های تحلیلی با استفاده از تکنیک تحلیل مضمون به تجزیه‌وتحلیل یافته‌های به‌دست‌آمده در قالب سه سطح مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر و درنهایت مدل نهایی تحقیق پرداخته خواهد شد.

همان‌طور که بیان شد در این بخش ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان در قالب شاخص‌های تخصص، تعداد مصاحبه‌شوندگان، میانگین سنی، تحصیلات و نهایتاً مدت‌زمان مصاحبه در قالب جدول شماره (۱) ارائه و به‌صورت متنی تبیین شده است.

جدول ۱. ویژگی جامعه مشارکت‌کننده

ردیف	تحصیلات	تعداد	میانگین سنی	تخصص	جنسیت	میانگین مدت مصاحبه
۱	دکتری	۹	۴۸	خبرگان و اساتید دانشگاهی	مرد	۶۰ دقیقه
۲	دکتری و کارشناسی ارشد	۷	۵۲	خبرگان و کارشناسان		

نتایج حاصل از تحلیل دادهای جمعیت شناختی حاکی از آن است که تعداد ۱۶ مصاحبه انفرادی نیمه ساختاریافته از نمونه شامل خبرگان و اساتید دانشگاهی آشنا به موضوع انجام‌گرفته که از نظر شاخص جنسیت همگی مرد می‌باشند از نظر شاخص تحصیلات ۹ نفر دارایی مدرک دکتری، ۷ نفر مدرک کارشناسی ارشد و از نظر شاخص میانگین سنی ۵۰ ساله بوده‌اند و میانگین مصاحبه ۶۰ دقیقه می‌باشد.

در این مرحله از پژوهش داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌های انجام‌گرفته به‌طور کامل و به‌صورت نوشتاری پیاده گردیده و با بهره‌گیری از روش کدگذاری سه سطحی در قالب مضامین پایه‌ای سازمان دهنده و فراگیر مورد تحلیل قرار گرفت. فرآیند کار در این مرحله بدین نحو بود که بعد از پیاده‌سازی هر مصاحبه به‌صورت متن و استخراج کدهای پایه به‌صورت جمله به جمله و اخذ تأیید از کدگذاران خبره و آشنا به موضوع مصاحبه بعدی انجام گرفت و این فرآیند تا

مرحله اشباع نظری ادامه داشت. در سطح دوم کدگذاری که مربوط به کدگذاری مضامین سازمان دهنده بود کدهای مشابه و هم‌پوشان با گستره معنایی نزدیک به هم استخراج شد و بعد از اخذ تأیید از خبرگان کدگذار، به تحلیل داده‌ها در سطح سوم و یا استخراج کدهای فراگیر اقدام شد و مضامین فراگیر از ادغام کدهای سازمان دهنده استخراج شد.

جدول ۲. احصای مضامین پایه سازمان دهنده و فراگیر

ردیف	مضمون پایه	مضمون سازمان دهنده	مضمون فراگیر
۱	کنترل هوشمند مرزها با فناوری‌های نوین	کنترل هوشمند و نظارت فیزیکی مرز	امنیتی – کنترلی
۲	عدم ایجاد اختلال در ترددهای قانونی و اقتصادی مردم بومی		
۳	افزایش هزینه ورود مواد مخدر برای شبکه‌های قاچاق		
۴	تقویت نظارت فیزیکی بر مرزهای پرپیچ‌وخم شمال غرب		
۵	استفاده از مدل‌های امنیت هوشمند فناورانه		
۶	استفاده از پهپادهای نظارتی در مرز		
۷	استفاده از حسگرهای زمینی		
۸	استفاده از سیستم‌های پایش هوشمند مانیتورینگ		
۹	تبدیل کنترل مرزی از حالت پراکنده به هدفمند		
۱۰	استقرار پلیس مواد مخدر در بازارچه‌های مرزی		
۱۱	استفاده از سگ‌های مواد یاب در گذرگاه‌های مرزی		
۱۲	رویکرد امنیت انسانی فراتر از رویکرد صرفاً نظامی		
۱۳	جلوگیری از تبدیل مرز به «منطقه خاکستری» ضعف حاکمیت قانون		
۱۴	مدیریت کارکردی مرز برای افزایش حاکمیت قانون		
۱۵	تقویت همکاری فرامرزی با ترکیه و عراق	همکاری و هماهنگی فرامرزی و بین‌نهادی	
۱۶	تبادل لحظه‌ای اطلاعات با کشورهای همسایه		
۱۷	انجام عملیات مشترک علیه باندهای مواد مخدر با همسایگان		
۱۸	انعقاد تفاهم‌نامه‌های عملیاتی با ترکیه و عراق بازرسی مشترک		
۱۹	تبادل کالاهای ضبط‌شده قاچاق با کشورهای همسایه در صورت نیاز دولتی و با هماهنگی		
۲۰	ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات مرزی		
۲۱	تعامل و همکاری با جامعه اطلاعاتی		
۲۲	پیوند سیاست‌های مرزی با سیاست‌های کلان اقتصادی کشور		
۲۳	ایجاد بسترهای گفتگو بین دولت و جوامع مرزی از طریق نهادهای محلی		
۲۴	هماهنگی عملیاتی بین ارگان‌های مستقر در منطقه		
۲۵	کاهش انگیزه‌های اقتصادی برای قاچاق از طریق توسعه معیشت پایدار	توسعه اقتصادی و معیشت پایدار مرزنشینان	توسعه‌ای– اقتصادی
۲۶	ایجاد اشتغال برای مرزنشینان در مناطق مرزی		
۲۷	حمایت از کشاورزی و تشویق به اقتصاد ترکیبی		
۲۸	توانمندسازی اقتصادی مرزنشینان از طریق تسهیلات به تعاونی‌های مرزی		
۲۹	ایجاد بازارچه‌های رسمی مرزی برای فروش کالاهای مجاز		
۳۰	حمایت از تولیدات محلی و صنایع‌دستی در نواحی مرزی		
۳۱	ایجاد زیرساخت‌های تجاری و لجستیک در نواحی مرزی		
۳۲	تسهیل تجارت مرزی قانونی کاهش زمان تشریفات گمرکی		
۳۳	افزایش هزینه فرصت جرم برای ساکنان مرزی		
۳۴	فعال‌سازی مناطق ویژه تجاری مرزی در استان‌های شمال غرب		
۳۵	حمایت از صنایع کوچک مرزی در راستای اقتصاد ترکیبی		
۳۶	تبدیل مرز از خط جداکننده به پل ارتباطی تجاری		
۳۷	حرکت از اقتصاد قاچاق به سمت تجارت رسمی و قانونی		
۳۸	اختصاص بودجه به نفرات کمکی (استفاده از ظرفیت مردمی در کشف قاچاق)	توانمندسازی اجتماعی و مشارکت	اجتماعی –

۳۹	تشکیل شوراهای پیشگیری از مواد مخدر در دهستان‌های مرزی با حضور ریش‌سفیدان، روحانیون، معلمان	مردمی	مشارکتی
۴۰	مشارکت دهی جوامع محلی در مراقبت از مرزها با ایجاد ساختارهای مردمی		
۴۱	اعتمادسازی بین دولت و ساکنان مرزی		
۴۲	تقویت نهادهای محلی در مناطق مرزی		
۴۳	ایجاد سد دفاعی اجتماعی در برابر نفوذ باندهای قاچاق		
۴۴	استفاده از ظرفیت معتمدان محلی به‌عنوان چشم‌های بینای بومی		
۴۵	پوشش بیمه‌ای و تسهیلات بانکی برای همکاری کنندگان با مرزبانی		
۴۶	افزایش آموزش‌های حقوقی و امنیتی برای ساکنان مرزی جهت مقابله با پیشنهادهای قاچاق	آموزش، فرهنگ‌سازی و سرمایه‌گذاری اجتماعی	
۴۷	ارتقای سطح آموزش و آگاهی‌رسانی درباره آسیب‌های مواد مخدر و تشکیلات جنایی		
۴۸	برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط با مواد مخدر برای کارکنان مرزبانی		
۴۹	سرمایه‌گذاری فرهنگی در ادارات مرتبط با صداوسیما، آموزش‌وپرورش، فرمانداری		
۵۰	تولید محتوای رسانه‌ای برای آگاه‌سازی خانواده‌ها در مناطق مرزی		
۵۱	تبدیل جرائم مواد مخدر از تهدید صرفاً امنیتی به مسئله اجتماعی–توسعه‌ای		
۵۲	پیشگیری از کاشت مواد مخدر در عقبه و شهرستان‌های مرزی از طریق فرهنگ‌سازی		
۵۳	تشدید مجازات‌های بازدارنده قضایی برای قاچاقچیان مواد مخدر	قانون، مجازات بازدارنده و حمایت قضایی	
۵۴	حمایت قضایی از گزارش دهندگان جرائم مرزی با تشویق همکاری مردم		
۵۵	استرداد سریع قاچاقچیان فراری از طریق اینترپل با پروتکل‌های مربوطه		
۵۶	تشکیل دادگاه‌های ویژه رسیدگی به جرائم قاچاق کلان مواد مخدر		
۵۷	مصادره اموال قاچاقچیان و قطع زنجیره تأمین مالی		
۵۸	تسهیل رویه‌های قضایی برای مرزبانان حمایت قانونی در درگیری‌ها		
۵۹	ارزیابی مستمر عملکرد واحدهای مرزی با شاخص‌های شفافیت، پاسخگویی و اثربخشی اجتماعی	شفافیت، نظارت و ارزیابی مستمر	حقوقی–قضایی
۶۰	طراحی شاخص حکمرانی مطلوب مرزی مثل کاهش کشفیات، افزایش مشارکت مردمی		
۶۱	ایجاد نظام نظارت الکترونیکی بر عملکرد مأموران گمرک و گذرنامه		
۶۲	شفاف‌سازی فرآیندهای ترخیص کالا برای جلوگیری از رانت و تبانی		
۶۳	ارزیابی سالانه میزان فساد در نیروهای مرزی و اداری با نهادهای مستقل		
۶۴	جلوگیری از نفوذ فساد در بین نیروهای مرزی و اداری از طریق نظارت مؤثر	فساد ستیزی و یکپارچگی نهادی	
۶۵	ایجاد سازوکارهای شفافیت مالی و اداری در واحدهای مرزی		
۶۶	یکپارچگی سامانه‌های اطلاعاتی و عملیاتی برای کاهش فساد و سوءاستفاده		
۶۷	اجرای سیستم چرخش منظم نیروهای مرزی برای جلوگیری از ارتباط پایدار با قاچاقچیان		
۶۸	حمایت از گزارش دهندگان فساد (افشاگران) در ساختار مرزی		

داده‌های به‌دست‌آمده در قالب کدگذاری سه سطحی مورد تحلیل قرار گرفت و در جدول شماره ۲ دسته‌بندی شد. در تبیین جدول بالا می‌توان بیان نمود که پس از انجام کدگذاری داده‌های به‌دست‌آمده در سه سطح مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر، از نظر مشارکت‌کنندگان کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مرزی شمال غرب موردمطالعه قاچاق مواد مخدر از چهار مضمون فراگیر امنیتی–کنترلی، توسعه‌ای– اقتصادی، اجتماعی–مشارکتی و حقوقی– قضایی تبعیت می‌کند. به‌نحوی‌که از تحلیل ۲۴ مضمون پایه‌ای شامل: کنترل هوشمند مرزها با فناوری‌های نوین، عدم ایجاد اختلال در ترددهای قانونی و اقتصادی مردم بومی، افزایش هزینه ورود مواد مخدر برای شبکه‌های

قاچاق، تقویت نظارت فیزیکی بر مرزهای پرپیچ‌وخم شمال غرب، استفاده از مدل‌های امنیت هوشمند فناورانه، استفاده از پهپادهای نظارتی در مرز، استفاده از حسگرهای زمینی، استفاده از سیستم‌های پایش هوشمند مانیتورینگ، تبدیل کنترل مرزی از حالت پراکنده به هدفمند، استقرار پلیس مواد مخدر در بازارچه‌های مرزی، استفاده از سگ‌های مواد یاب در گذرگاه‌های مرزی، رویکرد امنیت انسانی فراتر از رویکرد صرفاً نظامی، جلوگیری از تبدیل مرز به منطقه خاکستری، مدیریت کارکردی مرز برای افزایش حاکمیت قانون، تقویت همکاری فرامرزی با ترکیه و عراق، تبادل لحظه‌ای اطلاعات با کشورهای همسایه، انجام عملیات مشترک علیه باندهای مواد مخدر با همسایگان، انعقاد تفاهم‌نامه‌های عملیاتی با ترکیه و عراق، تبادل کالاهای ضبط‌شده قاچاق با کشورهای همسایه، ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات مرزی، تعامل و همکاری با جامعه اطلاعاتی، پیوند سیاست‌های مرزی با سیاست‌های کلان اقتصادی کشور، ایجاد بسترهای گفتگو بین دولت و جوامع مرزی از طریق نهادهای محلی، هماهنگی عملیاتی بین نیروی انتظامی، سپاه و اطلاعات؛ دو مضمون سازمان دهنده کنترل هوشمند و نظارت فیزیکی مرز و همکاری و هماهنگی فرامرزی و بین‌نهادی استخراج و پس از تأیید خبرگان، کدگذاری مضمون فراگیر امنیتی–کنترلی طراحی و تدوین شد. در طراحی مضمون فراگیر دوم از تحلیل ۱۳ مضمون پایه‌ای که شامل کاهش انگیزه‌های اقتصادی برای قاچاق از طریق توسعه معیشت پایدار، ایجاد اشتغال برای مرزنشینان در مناطق مرزی، حمایت از کشاورزی و تشویق به اقتصاد ترکیبی، توانمندسازی اقتصادی مرزنشینان از طریق تسهیلات به تعاونی‌های مرزی، ایجاد بازارچه‌های رسمی مرزی برای فروش کالاهای مجاز، حمایت از تولیدات محلی و صنایع‌دستی در نواحی مرزی، ایجاد زیرساخت‌های تجاری و لجستیک در نواحی مرزی، تسهیل تجارت مرزی قانونی، افزایش هزینه فرصت جرم برای ساکنان مرزی، فعال‌سازی مناطق ویژه تجاری مرزی در استان‌های شمال غرب، حمایت از صنایع کوچک مرزی، تبدیل مرز از خط جداکننده به پل ارتباطی تجاری و حرکت از اقتصاد قاچاق به سمت تجارت رسمی و قانونی؛ یک مضمون سازمان دهنده توسعه اقتصادی و معیشت پایدار مرزنشینان استخراج و درنهایت مضمون فراگیرتوسعه‌ای–اقتصادی طراحی و تدوین شد. سومین مضمون فراگیرای که از تحلیل ۱۵ مضمون پایه‌ای که شامل اختصاص بودجه به نفرات کمکی مثل استفاده از ظرفیت مردمی در کشف قاچاق، تشکیل شوراهای پیشگیری از مواد مخدر در دهستان‌های مرزی با حضور ریش‌سفیدان، روحانیون، معلمان، مشارکت دهی جوامع محلی در مراقبت از مرزها با ایجاد ساختارهای مردمی، اعتمادسازی بین دولت و ساکنان مرزی، تقویت نهادهای محلی در مناطق مرزی، ایجاد سد دفاعی اجتماعی در برابر نفوذ باندهای قاچاق، استفاده از ظرفیت معتمدان محلی به‌عنوان چشم‌های بینای بومی، پوشش بیمه‌ای و تسهیلات بانکی برای همکاری کنندگان با مرزبانی، افزایش آموزش‌های حقوقی و امنیتی برای ساکنان مرزی، ارتقای سطح آموزش و آگاهی‌رسانی درباره آسیب‌های مواد مخدر و تشکیلات جنایی، برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط با مواد مخدر برای پرسنل مرزبانی، سرمایه‌گذاری فرهنگی در ادارات مرتبط، تولید محتوای رسانه‌ای برای آگاه‌سازی خانواده‌ها در مناطق مرزی، تبدیل جرائم مواد مخدر از تهدید صرفاً امنیتی به مسئله اجتماعی–توسعه‌ای، پیشگیری از کاشت مواد مخدر در عقبه و شهرستان‌های مرزی از طریق فرهنگ‌سازی؛ دو مضمون سازمان دهنده توانمندسازی اجتماعی و مشارکت مردمی و آموزش، فرهنگ‌سازی و سرمایه‌گذاری اجتماعی استخراج و درنهایت مضمون فراگیر اجتماعی–مشارکتی طراحی و تدوین شد. آخرین مضمون فراگیرای که از تحلیل ۱۶ مضمون پایه‌ای که شامل: تشدید مجازات‌های بازدارنده قضایی برای قاچاقچیان مواد مخدر، حمایت قضایی از گزارش دهندگان جرائم مرزی، استرداد سریع قاچاقچیان فراری از طریق اینترپل، تشکیل دادگاه‌های ویژه رسیدگی به جرائم قاچاق کلان مواد مخدر، مصادره اموال قاچاقچیان و قطع زنجیره تأمین مالی، تسهیل رویه‌های قضایی برای مرزبانان حمایت قانونی در درگیری‌ها، ارزیابی مستمر عملکرد واحدهای مرزی با شاخص‌های شفافیت، پاسخگویی و اثربخشی اجتماعی، طراحی شاخص حکمرانی

مطلوب مرزی، ایجاد نظام نظارت الکترونیکی بر عملکرد مأموران گمرک و گذرنامه، شفاف‌سازی فرآیندهای ترخیص کالا برای جلوگیری از رانت و تبانی، ارزیابی سالانه میزان فساد در نیروهای مرزی و اداری با نهادهای مستقل، جلوگیری از نفوذ فساد در بین نیروهای مرزی و اداری از طریق نظارت مؤثر، ایجاد سازوکارهای شفافیت مالی و اداری در واحدهای مرزی، یکپارچگی سامانه‌های اطلاعاتی و عملیاتی برای کاهش فساد و سوءاستفاده، اجرای سیستم چرخش منظم نیروهای مرزی برای جلوگیری از ارتباط پایدار با قاچاقچیان، حمایت از گزارش دهندگان فساد در ساختار مرزی؛ سه مضمون سازمان دهنده قانون، مجازات بازدارنده و حمایت قضایی، شفافیت، نظارت و ارزیابی مستمر و فساد ستیزی و یکپارچگی نهادی استخراج و مضمون فراگیر حقوقی–قضایی طراحی و تدوین شد. درنهایت، الگویی نهایی پژوهش به شرح الگویی شماره یک طراحی و تدوین شد.

شکل ۲. الگوی نهایی پژوهش

بحث

پژوهش حاضر با رویکرد تحلیل مضمون، کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مواد مخدر در مناطق شمال غرب کشور را در قالب چهار مضمون فراگیر، هشت مضمون سازمان دهنده و شصت‌وهشت مضمون پایه تبیین کرد. این چهار مضمون فراگیر عبارت‌اند از: ۱) امنیتی–کنترلی، ۲) توسعه‌ای–اقتصادی، ۳) اجتماعی–مشارکتی، و ۴) حقوقی–قضایی. مضمون فراگیر اول، بر ضرورت گذار از کنترل سنتی به کنترل هوشمند و همکاری چند سطحی تأکید دارد. مضمون فراگیر دوم نشان می‌دهد که فقر و بیکاری، بستر اصلی گرایش به اقتصاد غیرقانونی است. مضمون فراگیر سوم، بر نقش جامعه محلی به‌عنوان شریک راهبردی در مدیریت مرزها تأکید دارد. مضمون فراگیر چهارم، نشان می‌دهد که بدون نهادهای شفاف و پاسخگو، سایر اقدامات نیز ناکارآمد خواهند بود. یافته‌های این پژوهش با مطالعات داخلی پیشین هم‌خوانی قابل‌توجهی دارد. قربانی و همکاران (۱۴۰۲) بر ضرورت وضع قوانین سخت‌گیرانه، تقویت تجهیزات مرزی، مشارکت مرزنشینان و رویکردهای توسعه محور تأکید داشتند؛ یافته‌های پژوهش حاضر دقیقاً همین

مؤلفه‌ها را در قالب مضامین امنیتی–کنترلی (نظارت هوشمند، تجهیزات پیشرفته)، اجتماعی–مشارکتی (مشارکت مردمی) و توسعه‌ای–اقتصادی (اشتغال‌زایی، فقرزدایی) بازتاب داده است. نوروززاده و محمدزاده (۱۴۰۲) بر نقش مشارکت مرزنشینان استان اردبیل در مبارزه با قاچاق مواد مخدر تأکید کرده بودند؛ پژوهش حاضر نیز با مضامینی مانند تشکیل شوراهای پیشگیری در دهستان‌های مرزی، استفاده از ظرفیت معتمدان محلی و اعتمادسازی بین دولت و ساکنان مرزی، این یافته را تأیید و گسترش می‌دهد. عبادی (۱۳۹۸) به رابطه دوسویه حکمرانی خوب و اجتماعی شدن مبارزه با مواد مخدر اشاره‌کرده و مشارکت مردمی را پل ارتباطی دانسته بود؛ پژوهش حاضر با استخراج مضمون «تبدیل جرائم مواد مخدر از تهدید صرفاً امنیتی به مسئله اجتماعی–توسعه‌ای» و همچنین آموزش و سرمایه‌گذاری فرهنگی، در راستای همان دیدگاه عمل کرده است. افضلی و همکاران (۱۳۹۸) در مرزهای شرقی کشور به عواملی چون فقر، بیکاری، ضعف تجهیزات و نگاه صرفاً امنیتی به مرز اشاره داشتند؛ پژوهش حاضر در مرزهای شمال غرب نیز همین چالش‌ها را شناسایی کرده و مضامین «توسعه معیشت پایدار»، «حمایت از صنایع کوچک مرزی» و «کنترل هوشمند» را به‌عنوان راهکار ارائه داده است. این نشان می‌دهد که مشکلات مرزهای شرق و شمال غرب از نظر ساختاری شباهت زیادی دارند. در مقایسه با مطالعات خارجی نیز هم‌خوانی‌های قابل‌توجهی مشاهده می‌شود. هلوور (۲۰۱۸) در مطالعه غنا نشان داد که فقر و بیکاری مرزنشینان را به سمت قاچاق مواد مخدر و سایر جرائم سوق می‌دهد و مدیریت مرز باید نیازهای معیشتی آنان را تأمین کند؛ پژوهش حاضر دقیقاً با مضامین «کاهش انگیزه‌های اقتصادی برای قاچاق از طریق توسعه معیشت پایدار»، «افزایش هزینه فرصت جرم» و «حرکت از اقتصاد قاچاق به تجارت رسمی» با این یافته همسو است. لگراند و لوپرشت (۲۰۲۱) بر اهمیت شبکه‌های اجرایی فرادولتی و همکاری فرامرزی برای مقابله با جرائم سازمان‌یافته تأکید داشتند؛ پژوهش حاضر نیز با مضامینی چون تقویت همکاری فرامرزی با ترکیه و عراق، تبادل لحظه‌ای اطلاعات، انعقاد تفاهم‌نامه‌های عملیاتی و استرداد سریع قاچاقچیان از طریق اینترپل، این رویکرد را تأیید می‌کند. ولانداری (۲۰۲۳) در مطالعه کشورهای آسه‌آن بر هماهنگی بین‌المللی و برنامه‌های مشترک تأکید داشت؛ پژوهش حاضر علاوه بر همکاری دوجانبه، «هماهنگی عملیاتی بین ارگان‌های مستقر در منطقه» در سطح داخلی را نیز به‌عنوان یک مضمون پایه مطرح کرده که نشان‌دهنده توجه به حکمرانی چند سطحی است. ساندر و واسمن (۲۰۱۸) نشان دادند که کاهش کنترل مرزی مانند معاهده شنگن باعث افزایش جرم می‌شود؛ پژوهش حاضر ضمن تأکید بر کنترل هوشمند مرزها، به «عدم ایجاد اختلال در ترددهای قانونی مردم بومی» نیز توجه دارد که نشان‌دهنده رویکرد متعادل‌تری نسبت به صرفاً تشدید یا کاهش کنترل است. همچنین یافته‌ها با نظریه حکمرانی مطلوب تأکید دارد که کیفیت اعمال قدرت عمومی و نحوه مدیریت منابع و نهادها، نقش تعیین‌کننده‌ای در اثربخشی سیاست‌ها دارد؛ با یافته‌های ابعاد چهارگانه حکمرانی مطلوب مرزی (امنیتی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی) دقیقاً در راستای همین اصول است. نظریه حکمرانی شبکه‌ای بر همکاری بین‌بخشی و تعامل شبکه‌ای میان دولت، نهادهای محلی، سازمان‌های مدنی و بازیگران فراملی تأکید دارد؛ با مضمون سازمان دهنده همکاری و هماهنگی فرامرزی و بین‌نهادی و مضامین پایه‌ای چون ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات مرزی و تعامل و همکاری با جامعه اطلاعاتی این نظریه را تأیید می‌کند. نظریه پیشگیری اجتماعی از جرم ریشه بسیاری از جرائم را در نابرابری‌های اقتصادی، محرومیت اجتماعی و فقدان فرصت‌های مشروع می‌داند؛ مضمون فراگیر توسعه‌ای–اقتصادی و مضامین پایه‌ای چون ایجاد اشتغال برای مرزنشینان و کاهش انگیزه‌های اقتصادی قاچاق با این نظریه همسو است. نظریه انتخاب عقلانی بر سنجش هزینه‌ها، منافع و ریسک توسط مجرمان تأکید دارد؛ مضامین پایه‌ای چون افزایش هزینه ورود مواد مخدر برای شبکه‌های قاچاق و افزایش هزینه فرصت جرم برای ساکنان مرزی دقیقاً در راستای این نظریه قابل تبیین است. نظریه امنیت انسانی بر این ایده استوار است که امنیت صرفاً به معنای حفاظت از مرزهای

فیزیکی نیست، بلکه شامل امنیت اقتصادی، اجتماعی و معیشتی افراد نیز می‌شود؛ با مضمون فراگیر اجتماعی–مشارکتی با این نظریه همخوانی دارد به‌طورکلی، پژوهش حاضر نوآوری خود را در موضوعی که تاکنون پژوهشی با این عنوان انجام‌نشده است، در تمرکز خاص بر مناطق مرزی شمال غرب ایران (مرز با ترکیه و عراق) و ارائه الگوی چهاربعدی منسجم از کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی (امنیتی–کنترلی، توسعه‌ای–اقتصادی، اجتماعی–مشارکتی و حقوقی–قضایی) نشان می‌دهد. همچنین، چارچوبی که برای نخستین بار مضامینی چون فساد ستیزی و یکپارچگی نهادی، شفافیت و ارزیابی مستمر، و حمایت قضایی از گزارش دهندگان را در کنار کنترل هوشمند، توسعه معیشت پایدار و مشارکت مردمی به‌صورت یکپارچه تلفیق می‌کند. این یافته‌ها بر لزوم گذار از رویکرد صرفاً امنیتی–واکنشی به رویکرد ترکیبی امنیت هوشمند و توسعه پایه، همراه با هماهنگی بین‌نهادی، همکاری فرامرزی، توانمندسازی جوامع محلی و ارتقای شفافیت و پاسخگویی نهادی تأکید می‌کنند. محدودیت پژوهش شامل رویکرد کیفی و نمونه‌گیری هدفمند با اشباع نظری است که تعمیم‌پذیری آماری را محدود می‌کند؛ بااین‌حال، عمق و غنای داده‌های حاصل از مصاحبه با جامع مشارکت‌کننده خبره و دانشگاهی، اعتبار درونی بالایی به یافته‌ها بخشیده است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در پیشگیری از جرائم مواد مخدر با مطالعه موردی مناطق مرزی شمال غرب ایران انجام شد و در پی پاسخ به این سؤال بود که «کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی چه نقشی در پیشگیری از جرائم مواد مخدر در مناطق مرزی شمال غرب کشور ایفا می‌کنند؟» یافته‌های حاصل از تحلیل مضمون سه سطحی نشان داد که این کارکردها در قالب ۶۸ مضمون پایه، ۸ مضمون سازمان دهند و ۴ مضمون فراگیر امنیتی–کنترلی، توسعه‌ای–اقتصادی، اجتماعی–مشارکتی و حقوقی–قضایی قابل‌طبقه‌بندی هستند و هر چهار بعد به‌صورت مکمل یکدیگر عمل می‌کنند. به‌بیان‌دیگر، حکمرانی مطلوب مرزی نمی‌تواند صرفاً امنیتی یا صرفاً اقتصادی باشد، بلکه تلفیق هم‌زمان کنترل هوشمند، توسعه اقتصادی، مشارکت اجتماعی و حاکمیت قانون برای پیشگیری پایدار ضروری است. در بعد امنیتی–کنترلی تأکید دارد که اتکای صرف بر رویکردهای سنتی و نظامی کافی نیست. مشارکت‌کنندگان بر استفاده از فناوری‌های نوین (پهپادهای نظارتی، حسگرهای زمینی، سیستم‌های پایش هوشمند)، تقویت نظارت فیزیکی بر مرزهای پرپیچ‌وخم شمال غرب، هوشمندسازی کنترل مرزی، همکاری فرامرزی با ترکیه و عراق، تبادل لحظه‌ای اطلاعات، انعقاد تفاهم‌نامه‌های عملیاتی و ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات مرزی تأکید داشتند. این یافته با نظریه حکمرانی شبکه‌ای قابل تبیین است؛ زیرا نشان می‌دهد که پیشگیری مؤثر از قاچاق مواد مخدر مستلزم همکاری بین‌بخشی میان نهادهای امنیتی، گمرک، دستگاه قضایی و بازیگران فراملی است و اقدامات منفرد، کارایی محدودی دارند. همچنین، تأکید بر «جلوگیری از تبدیل مرز به منطقه خاکستری ضعف حاکمیت قانون» و «مدیریت کارکردی مرز برای افزایش حاکمیت قانون» با نظریه حکمرانی مطلوب همسو است؛ بعد توسعه‌ای–اقتصادی نشان می‌دهد که فقر، بیکاری و نبود فرصت‌های معیشتی پایدار، مرزنشینان را به سمت اقتصاد غیرقانونی سوق می‌دهد. مشارکت‌کنندگان بر کاهش انگیزه‌های اقتصادی قاچاق از طریق توسعه معیشت پایدار، ایجاد اشتغال، حمایت از کشاورزی و اقتصاد ترکیبی، توانمندسازی اقتصادی از طریق تعاونی‌های مرزی، ایجاد بازارچه‌های رسمی، حمایت از تولیدات محلی و صنایع‌دستی، ایجاد زیرساخت‌های تجاری و لجستیک، تسهیل تجارت مرزی قانونی، افزایش هزینه فرصت جرم، فعال‌سازی مناطق ویژه تجاری و حرکت از اقتصاد قاچاق به تجارت رسمی تأکید داشتند. این یافته با نظریه پیشگیری

اجتماعی از جرم همخوانی دارد؛ زیرا ریشه بسیاری از جرائم را در نابرابری‌های اقتصادی، محرومیت اجتماعی و فقدان فرصت‌های مشروع می‌داند. همچنین، تأکید بر «افزایش هزینه فرصت جرم» و «کاهش انگیزه‌های اقتصادی قاچاق» با نظریه انتخاب عقلانی قابل تبیین است؛ زیرا مجرمان با سنجش هزینه‌ها، منافع و ریسک تصمیم به ارتکاب جرم می‌گیرند؛ بعد اجتماعی–مشارکتی نشان داد که مردم محلی نه‌فقط منبع اطلاعاتی، بلکه شریک راهبردی در مدیریت مرزها هستند. مشارکت‌کنندگان بر تشکیل شوراهای پیشگیری از مواد مخدر در دهستان‌های مرزی با حضور ریش‌سفیدان، روحانیون و معلمان، مشارکت دهی جوامع محلی در مراقبت از مرزها، اعتمادسازی بین دولت و ساکنان مرزی، تقویت نهادهای محلی، ایجاد سد دفاعی اجتماعی در برابر نفوذ باندهای قاچاق، استفاده از ظرفیت معتمدان محلی، پوشش بیمه‌ای و تسهیلات بانکی برای همکاری کنندگان با مرزبانی، افزایش آموزش‌های حقوقی و امنیتی، ارتقای سطح آموزش و آگاهی‌رسانی، برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارکنان مرزبانی، سرمایه‌گذاری فرهنگی، تولید محتوای رسانه‌ای برای آگاه‌سازی خانواده‌ها، تبدیل جرائم مواد مخدر از تهدید صرفاً امنیتی به مسئله اجتماعی–توسعه‌ای و پیشگیری از کاشت مواد مخدر از طریق فرهنگ‌سازی تأکید داشتند. این یافته با نظریه پیشگیری اجتماعی از جرم همسو است؛ زیرا بر توانمندسازی اقتصادی، آموزش، تقویت نهادهای محلی و کاهش آسیب‌های اجتماعی تأکید دارد. همچنین، تأکید بر مشارکت مردمی و سرمایه اجتماعی با نظریه حکمرانی شبکه‌ای قابل تبیین است و در بعد حقوقی–قضایی تأکید دارد که بدون نهادهای شفاف و پاسخگو، سایر اقدامات نیز ناکارآمد خواهند بود. مشارکت‌کنندگان بر تشدید مجازات‌های بازدارنده قضایی، حمایت قضایی از گزارش دهندگان، استرداد سریع قاچاقچیان از طریق اینترپل، تشکیل دادگاه‌های ویژه، مصادره اموال قاچاقچیان و قطع زنجیره تأمین مالی، تسهیل رویه‌های قضایی برای مرزبانان، ارزیابی مستمر عملکرد واحدهای مرزی با شاخص‌های شفافیت و پاسخگویی، طراحی شاخص حکمرانی مطلوب مرزی، ایجاد نظام نظارت الکترونیکی، شفاف‌سازی فرآیندهای ترخیص کالا، ارزیابی سالانه میزان فساد، جلوگیری از نفوذ فساد، ایجاد سازوکارهای شفافیت مالی و اداری، یکپارچگی سامانه‌های اطلاعاتی، اجرای سیستم چرخش منظم نیروهای مرزی و حمایت از گزارش دهندگان فساد تأکید داشتند. این یافته با نظریه حکمرانی مطلوب همخوانی دارد؛ زیرا بر پاسخگویی، شفافیت، حاکمیت قانون و اثربخشی نهادی تأکید می‌کند. و همچنین یافته‌های این پژوهش با نظریه امنیت انسانی همسو است؛ زیرا نشان می‌دهد که تهدیدهایی مانند قاچاق مواد مخدر نه‌تنها یک تهدید امنیتی، بلکه یک تهدید انسانی و اجتماعی چندبعدی محسوب می‌شوند و پیشگیری پایدار بدون توجه به امنیت معیشتی، اجتماعی و اقتصادی مرزنشینان امکان‌پذیر نیست. بااین‌حال، یافته‌ها نشان داد که فاصله معناداری بین وضع موجود و وضع مطلوب وجود دارد. بسیاری از مشارکت‌کنندگان به نبود سامانه یکپارچه اطلاعاتی بین مرزبانی، استانداری‌ها، سپاه و اطلاعات اشاره کردند که باعث موازی‌کاری و کاهش اثربخشی عملیات‌ها می‌شود. همچنین، نفوذ فساد در برخی نیروهای مرزی و اداری و نبود نظارت مؤثر و چرخش منظم نیروها، زمینه تبانی با قاچاقچیان را فراهم می‌کند. در بعد اقتصادی نیز، فقر، بیکاری، ضعف بازارچه‌های رسمی و نبود زیرساخت‌های لجستیک، مرزنشینان را به سمت فعالیت‌های غیرقانونی سوق می‌دهد و در عمل، برنامه‌های منسجم اقتصاد جایگزین وجود ندارد. این شکاف‌ها نشان می‌دهد که علی‌رغم تأکید نظری بر ابعاد توسعه‌ای و اجتماعی، در عمل همچنان رویکرد امنیتی–واکنشی غالب است. در پاسخ به پرسش پژوهش، می‌توان گفت، کارکردهای حکمرانی مطلوب مرزی در مناطق شمال غرب را می‌توان در قالب چهار بعد منسجم تدوین کرد که در آن ابعاد امنیتی، توسعه‌ای، اجتماعی و حقوقی به‌صورت هم‌افزا و مکمل عمل می‌کنند. و نشان می‌دهد که پیشگیری پایدار از قاچاق مواد مخدر، بدون تلفیق هم‌زمان کنترل هوشمند، توسعه اقتصادی، مشارکت اجتماعی و حاکمیت قانون، امکان‌پذیر نیست. تحقق این ابعاد نیازمند اراده سیاسی، تخصیص منابع، بازطراحی ساختارهای نهادی و توانمندسازی جوامع محلی

است. بدون چنین رویکردی، اقدامات پراکنده و بخشی‌نگر، نه‌تنها به کاهش پایدار جرائم منجر نخواهد شد، بلکه هزینه‌های اجرایی را نیز افزایش خواهد داد. در نهایت، حکمرانی مطلوب مرزی، نه یک انتخاب، بلکه یک ضرورت راهبردی برای پیشگیری پایدار از جرائم مواد مخدر در مناطق مرزی شمال غرب کشور است. در ادامه نیل به اهداف تحقیق، پیشنهادهای ذیل ارائه می‌شود.

۱- راه‌اندازی بازارچه‌های رسمی و مناطق ویژه تجاری مرزی با حمایت از تولیدات محلی

در نقاط کلیدی مرزهای شمال بازارچه‌های رسمی با زیرساخت‌های گمرکی مدرن ایجاد شود. هم‌زمان، به تعاونی‌های مرزنشینان تسهیلات بانکی کم‌بهره برای تولید و فروش کالاهای محلی (صنایع‌دستی، محصولات کشاورزی) اعطا گردد تا درآمد مشروع جایگزین قاچاق شود.

۲- توانمندسازی جوامع محلی از طریق شوراهای پیشگیری از مواد مخدر در سطح دهستان‌ها

در هر دهستان مرزی، شورایی متشکل از ریش‌سفیدان، روحانیون، معلمان و نیروهای انتظامی تشکیل شود. این شوراها مسئولیت آموزش همگانی، شناسایی معتادان و خانواده‌های در معرض خطر، و همچنین ایجاد یک خط ارتباطی مردمی برای گزارش موارد مشکوک را بر عهده گیرند. به همکاری کنندگان پوشش بیمه‌ای و تسهیلات تشویقی ارائه شود.

۳- طراحی و اجرای نظام ارزیابی مستمر حکمرانی مرزی با شاخص‌های شفافیت و اثربخشی اجتماعی

شاخصی ترکیبی با معیارهایی مانند درصد کاهش کشفیات مواد مخدر (به‌عنوان نشانه کاهش ترانزیت)، نرخ مشارکت مردمی در گزارش جرائم، میانگین زمان پاسخگویی به گزارش‌ها و نمره شفافیت مالی واحدهای مرزی تدوین شود. این ارزیابی به‌صورت فصلی توسط نهادی مستقل مانند بازرسی کل کشور انجام و نتایج آن به‌صورت عمومی منتشر گردد.

۴- اجرای برنامه سرمایه‌گذاری فرهنگی و رسانه‌ای در مناطق مرزی

صداوسیما، آموزش‌وپرورش و فرمانداری‌های مناطق مرزی موظف شوند با همکاری یکدیگر، محتوای آگاهی‌بخش فیلم کوتاه، بروشور به زبان‌های محلی درباره آسیب‌های قاچاق مواد مخدر و مزایای اقتصاد قانونی تولید کنند.

حامی مالی

این اثر حامی مالی نداشته است.

سهم نویسندگان

نویسندگان در تمامی مراحل و بخش‌های انجام پژوهش سهم برابر داشتند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافعی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از کلیه افرادی که در نگارش این مقاله یاریگر آن‌ها بودند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشند.

منابع

احمدی فر، رسول. (۱۴۰۲). نظریه پیشگیری از مسئولیت قهری بر اساس مبانی فقهی و حقوقی. *فصلنامه تحقیق و توسعه در حقوق تطبیقی*، ۶ (۱۹)،۷-۳۳.

احمدی، حسن و دادجو، روزبه. (۱۳۹۱). توسعه پایدار مناطق مرزی؛ راهبرد اساسی حفظ امنیت مرزها. *همایش ملی شهرهای مرزی و امنیت، چالش‌ها و رهیافت‌ها*.۶۰-۷۰.

افضلی، رسول؛ ذکـی، یاشار و طباطبایی، عباس. (۱۳۹۸). چالش‌ها و ظرفیت‌های نواحی مرزی شرق کشور در مقابله با قاچاق مواد مخدر. *فصلنامه علمی علوم و فنون مرزی*، ۸(۳)، ۴۶-۲۳. doi: 20.1001.1.25384090.1398.8.4.2.9

بختیاری، لطفعلی؛ جزینی، علیرضا؛ داودی دهاقانی، ابراهیم و آقاخانی، جعفر. (۱۴۰۱). الگوی راهبردی کشف علمی جرائم مواد مخدر. *فصلنامه علمی امنیت ملی*،۴۶(۴)،۶۷-۱۰۰. doi: 20.1001.1.33292538.1401.12.46.3.8

حکمت نیا، حسن؛ ملکی، محمد؛ موسوی، میرنجف و افشانی، علیرضا. (۱۳۹۶). بررسی و تحلیل حکمروایی خوب شهری در ایران: موردمطالعه: شهر ایلام. *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۷(۲۴)، ۱۴۳-۱۵۲.

رستمی، سارا و کیانی، داود. (۱۴۰۲). مسئولیت بین‌المللی کشورها در مقابله با جرائم مرزی با تأکید بر قاچاق انسان. *فصلنامه علمی علوم و فنون مرزی*، ۱۲(۳)، ۷۲-۹۱.

عبادی، عیسی. (۱۳۹۸). نقش و جایگاه حکمرانی خوب در اجتماعی شدن با مبارزه با مواد مخدر. *اولین همایش ملی حکمرانی*،۱-۱۷.

غلامی رزینی، محسن؛ پوربافرانی، حسن و خسروشاهی، قدرت الله. (۱۴۰۰). سیاست جنایی تقنینی و اجرایی ایران در مقابله با جرم سازمان‌یافته قاچاق مواد مخدر از مرزهای ج.ا.ایران. *فصلنامه علمی علوم و فنون مرزی*، ۱۰(۴)، ۱۹۱-۲۱۳. doi: 20.1001.1.25384090.1400.10.4.5.6

قربانی، ابراهیم، عاملی، اکرم، کریمی، مجید و احتشامی؛ علی. (۱۴۰۲). تأثیر راهبردهای مقابله با قاچاق سازمان‌یافته مواد مخدر در روستاهای نوار مرزی. *پژوهشنامه مطالعات مرزی*، ۱۱(۱)، ۸۵-۹۹. doi: 20.1001.1.23454512.1402.11.1.8.4

کر، پائولین. (۱۳۸۷). امنیت انسانی. *فصلنامه مطالعات راهبردی*، ۱۱(۴۱)، ۶۰۱-۶۲۶.

کمیجانی، علی و عیوضی، محمدرحیم. (۱۴۰۲). حکمرانی مطلوب در سپهر حکمرانی علوی: از شاخص‌ها تا آموزه‌ها. *فصلنامه حکمرانی متعالی*،۳(۱۱)،۹-۳۳. doi: 10.22034/rahbord.2024.423698.1620

لطفی، حیدر. (۱۴۰۰). چالش‌های امنیت ملی در مرزهای ایران و ترکیه. مطالعه موردی: اقتصاد مرزی مرز بازرگان. *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۱۱(۳۹)، ۹۱-۱۱۰. doi: 10.30488/gps.2020.185692.3047

محمدنسل، غلامرضا. (۱۳۸۶). اصول و مبانی نظریهٔ فرصت جرم. *مطالعات حقوق خصوصی*، ۳۷(۳)، ۲۹۳-۳۲۲. doi: 20.1001.1.25885618.1386.37.3.8.2

محمدزاده، علی و نوروززاده، احد. (۱۴۰۲). الگوی مشارکت مرزنشینان استان اردبیل در پیشگیری از جرائم مرزی با تأکید بر قاچاق مواد مخدر. *مجله پژوهشنامه مطالعات مرزی*،۱۱(۱)،۱۷-۳۶. Dor:20.1001.1.23454512.1402.11.1.9

ملکی، یوسف و مقدمی شهیدانی، سهراب. (۱۴۰۳). تحلیل شاخص‌های حکمرانی متعالی اسلامی در مذاکرات قانون اساسی در مقایسه با حکمرانی مطلوب. *فصلنامه حکمرانی متعالی*،۱۹(۳)، ۸۳-۱۰۴.doi:20.1001.1.28212614.1403.5.3.4.0

نعمانی، مجید؛ حمزه، فرهاد؛ رضایی، حسین و بهزاد، اردوان. (۱۴۰۳). ضرورت حکمرانی خوب در کاهش جرائم حکومتی با رویکرد گرابوسکی. فصلنامه *فقه جزای تطبیقی*. doi: 10.22034/jccj.2024.479529.1664

هوشیار، محمدهادی. (۱۴۰۳). ظرفیت‌شناسی نظریه حکمرانی شبکه‌ای در تحقق شأن قرارگاهی شورای عالی انقلاب فرهنگی. *فصلنامه علمی تخصصی فرهنگ پژوهش*،۱۷(۵۸)، ۱۷۱-۲۰۰. doi: 10.22081/fpq.2024.78988

References

Afzali, R., Zaki, Y., & Tabatabaei, A. (2019). Challenges and capacities of the eastern border regions of Iran in combating drug trafficking. *Scientific Journal of Border Sciences and Techniques*, *8*(3), 23–46. https://doi.org/20.1001.1.25384090.1398.8.4.2.9 [In Persian]

Ahmadi, H., & Dadjoo, R. (2012). Sustainable development of border regions: A fundamental strategy for maintaining border security. In *National Conference on Border Cities and Security: Challenges and Approaches* (pp. 60–70). [In Persian]

Ahmadi Far, R. (2023). The theory of prevention of tort liability based on jurisprudential and legal foundations. *Journal of Research and Development in Comparative Law*, *6*(19), 7–33. https://doi.org/10.22034/law.2023.2000419.1236 [In Persian]

Bakhtiari, L., Jazini, A., Davoudi Dehaghani, E., & Aghakhani, J. (2022). A strategic model for the scientific detection of drug-related crimes. *Scientific Journal of National Security*, *12*(46), 67–100. https://doi.org/20.1001.1.33292538.1401.12.46.3.8 [In Persian]

Ebadi, E. (2019). The role and position of good governance in the socialization of the fight against drug-related crimes. In *Proceedings of the First National Conference on Governance* (pp. 1–17). [In Persian]

Gholami Rezini, M., Pourbafrani, H., & Khosrowshahi, G. (2021). Iran's legislative and executive criminal policy in combating organized drug trafficking across the borders of the Islamic Republic of Iran. *Scientific Journal of Border Sciences and Techniques*, *10*(4), 191–213. https://doi.org/20.1001.1.25384090.1400.10.4.5.6 [In Persian]

Ghorbani, E., Ameli, A., Karimi, M., & Ehteshami, A. (2023). The impact of strategies for combating organized drug trafficking in villages located in border areas. *Journal of Border Studies*, *11*(1), 85–99. https://doi.org/20.1001.1.23454512.1402.11.1.8.4 [In Persian]

Hekmatnia, H., Maleki, M., Mousavi, M. N., & Afshani, A. (2017). An investigation and analysis of good urban governance in Iran: A case study of Ilam City. *Geographical Planning of Space Journal*, *7*(24), 143–152. [In Persian]

Hlovor, D. I. (2018). Border residents and cross-border crimes in Ghana: An empirical study of Aflao. *International Journal of Scientific Research and Management*, *6*(6), SH-2018. https://doi.org/10.18535/ijsrm/v6i6.sh01

Houshyar, M. H. (2024). Exploring the potential of network governance theory in realizing the command-center role of the Supreme Council of the Cultural Revolution. *Specialized Scientific Journal of Farhang Pajouhesh*, *17*(58), 171–200. https://doi.org/10.22081/fpq.2024.78988 [In Persian]

Kerr, P. (2008). Human security. *Strategic Studies Quarterly*, *11*(41), 601–626. [In Persian]

Komijani, A., & Eyvazi, M. R. (2022). Good governance in the sphere of Alavi governance: From indicators to teachings. *Journal of Transcendent Governance*, *3*(11), 9–33. https://doi.org/10.22034/rahbord.2024.423698.1620 [In Persian]

Legrand, T., & Leuprecht, C. (2021). Securing cross-border collaboration: Transgovernmental enforcement networks, organized crime and illicit international political economy. *Policy and Society*, *40*(4), 565–586. https://doi.org/10.1080/14494035.2021.1975216

Lotfi, H. (2021). National security challenges along the Iran–Turkey borders: A case study of the border economy of Bazargan. *Geographical Planning of Space Journal*, *11*(39), 91–110. https://doi.org/10.30488/gps.2020.185692.3047 [In Persian]

Maleki, Y., & Moghadami Shahidani, S. (2024). An analysis of Islamic transcendent governance indicators in constitutional negotiations in comparison with good governance. *Journal of Transcendent Governance*, *5*(3), 83–104. https://doi.org/20.1001.1.28212614.1403.5.3.4.0 [In Persian]

Mohammadnasl, G. (2007). Principles and theoretical foundations of crime opportunity theory. *Private Law Studies*, *37*(3), 293–322. https://doi.org/20.1001.1.25885618.1386.37.3.8.2 [In Persian]

Mohammadzadeh, A., & Norouz Zadeh, A. (2023). A model of border residents' participation in preventing border crimes in Ardabil Province, with an emphasis on drug trafficking. *Journal of Border Studies*, *11*(1), 17–36. https://doi.org/20.1001.1.23454512.1402.11.1.9 [In Persian]

Nomani, M., Hamzeh, F., Rezaei, H., & Behzad, A. (2024). The necessity of good governance in reducing governmental crimes: A Grabosky-oriented approach. *Comparative Jurisprudence of Criminal Law Quarterly*. https://doi.org/10.22034/jccj.2024.479529.1664 [In Persian]

Rostami, S., & Kiani, D. (2023). The international responsibility of states in combating border crimes, with an emphasis on human trafficking. *Scientific Journal of Border Sciences and Techniques, 12*(3), 72–91. [In Persian]

Sandner, M., & Wassmann, P. (2018). *The effect of changes in border regimes on border regions crime rates: Evidence from the Schengen Treaty* (CReAM Discussion Paper Series 1801). Centre for Research and Analysis of Migration, University College London.

Sunday, O. V. O., & Okechukwu, R. (2014). Cross border crimes in West African sub-region: Implications for Nigeria's national security and external relations. *Global Journal of Human-Social Science: F Political Science, 14*(3), 44–57.

Velandari, S. A., & Kirana, P. (2023). ASEAN cooperation in the control and prevention of illicit drug trafficking. *Yuridika, 38*(3), 665–685. https://doi.org/10.20473/ydk.v38i3.44872

Wibowo, E. M. (2021). Collaborative governance in border management policies to support national defense (A case study on the land border of West Kalimantan Province). *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 12*(13), 97–123. https://doi.org/10.17762/turcomat.v12i13.8892